

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос Макъ

1923-рэ ильесим
пътхапзи
кынчелжаныагыу кынджыны

№ 57 (22266)

2021-рэ ильес

ШЭМБЭТ

МЭЛЫЛФЭГЬУМ И З

ОСЭ ГЬЭНЭФАГЬЭ ИИЭП
КЫХАТЫУТЫГХЭХЕР ҮКИ
НЭМЫКИ КЫЗБАРХЭР
ТИСАЙТ ИЖҮҮГҮӨТӨШТХ

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээст

ШОГЪЭ ИН КЪЭЗЫТЫРЭ ЗЭДЭЛЭЖЬЭНЫГЬ

Къэралыгъо корпорациеу «Псэуплэ-коммунальнэ хызметым зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэмкэ Фондым» ипащэу Константин Цициныр тыгъусэ Адыгейм къекіогъагь.

Цыфхэм атырэр нахь макъ хъунэу

АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат аш зэлукігъо дыриагъэм фэтэрыбэу зэхэт унэхэм фабэу үкіи электоэнергиу агъафедэрэр нахь макъ шыгъен нэм ехъигъэ юфхэм щигушиагъагь.

Зэлукігъум ыпеккэ фэтэрыбэу зэхэт унэ Мье-кьюапэ дэхтэм ашыц Константин Цициныр щига. Аш фэдэ унэхэм ачэсхэм зэдагъафедхэрэм ягъэ-къэжын фытегъепсихъэгъэ программэм къыдыхэлтыгъэу мыгъэ гъэцкі-жынхэр зэрашылгэштхэм аш ашыц. 1992-рэ ильесим унэр ашыгъ, нэбгыре 270-рэ чіэс. Ильесэу тызыхэ-

тым имэкьюогу мазэ гэ-цэкіжынхэр щырагъэ-жынхэу ары зэрагъен-фагъэр. Пстэумки сомэ миллиони 5,6-рэ ахэм апэуухащт. Аш щыщэу сомэ миллиони 3 фэдизым Фондым къыригъэгъээжьишт.

2019 — 2020-рэ ильесим аш фэдэу Мье-кьюапэ щагъекіжыгъэхэм ашыщэу унишымэ апае Фондым ахьщэ кытупшигъ. Ахэм фабэр үкіи электичествэр къязытхэрэ оборудованиехэр ашызблахухи, лъехъаным диштэхэу, ом зыэрэзэрихъокырым, чэш-зымафэм иуахтэ диштэу бгъяорышинхэ пльэкинхэу ашагъэуучу-гъэх. Ахэм яшыагъэкэ фабэу үкіи электоэнергиу агъафедэрэр процент 29-рэ фэдизикэ нахь макъ хуульэ.

Мы лъэнкъомкэ джы-

ри йэпилэгъу къафэхъу-ным Фондир зэрэфхъя-зыры Константин Цици-ним къигъэтхыгъ.

— Мыш фэдэ шыкіхэм шыагъэ къызэраторырэ

псэуплэ-коммунальнэ фэло-фащэхэм ауасэ зэрхтхэ-квитанциехэм къагъэль-тэй,

— кыыуагь Фондым ипащэ. — Юфшіенхэр

канэу республикэм зэрэ-

щылъагъекіотшхэм сицихъ тель, фэтэрыбэу зэхэтхэ унэхэм ачэсхэм псэукэ амалэу яэр нахьышу зэрэхъущтми ю хэльэп.

Джыри республикэмкэ униллымэ, түр Мье-кьюапэ, адрэхэр поселкхэу Тульскэмрэ Яблоновскэмрэ адэтих, гъэцкіжынхэр арашылгэхэу, ахэм фабэу үкіи электоэнергиу агъафедэрэм къызы-зыгъакіхэрэ оборудова-ниехэр защагъэуучухэкэ, аш пэхуягъэм къырагъэ-гъэзжын нэм пае Фондым тхыльхэр юкагъэхъагъэх.

Зээгъыныгъэм зэдыхытхагъэх

Нэужым АР-м и Лышхъэу Къумпыл Муратре Константин Цициныр тэдэгээсэгээ зэхэсигээ Правительствэр зычэйт Унэм щызэхаш-тагъ.

Аш хэлжьагъэх Фондым ипащэ игуадзэу Тамирлан Аджиевыр, АР-м и Премьер-министр Геннадий Митрофановыр, псэолэшынмкэ, транспортнымкэ, псэуплэ-коммунальнэ үкіи гъогу хыз-мэхэмкэ министрэу Валерий Картамышевыр, нэмыкхэр.

АР-м и Лышхъэу зэхэсигээр кызэуихыз, республикэм анаэ кызэрэ-тэй, йэпилэгъу кызэрэ-фэхъухэрэм фэш Фондым ипащэ зэрэфразэхэр кыыуагь, язэдэлжээнэгъэ шогъэ ин кызэритирэр,

тишьольыркэ аш мэхъенэшхо зэриэр кыхигъэ-щыгъ. Фондым ипащэ аэрэл республикэм кызэрэблагъэрэр. Аш фэдэ зэлукігъухэм цыфхэм псэукэ амалэу яэр нахьышу шыгъэн нэм пае тапэкэ юф зыдашшэхэм зэдатегушигээн амал кызэраторырэри АР-м и Лышхъэ къигъэтхыгъ.

— УФ-м и Президент жыы хъугъэ унэу, зэхэоным нэсыгъэхэм ачэсхэр охътабэ тетымыгъашэу дгъэкощынхэу, аш фэдэ псэуплэхэм ялчагъэ хэмийхоним тыпылтынэу пшъэрэль кытфишигъ. А юфхэм язэшшохынкэ УФ-м и Правительство шьольырхэм амалшүхэр къаретых. Къэралыгъо програм-мэхэм, лъэпкэ проектхэм къадыхэлтыгъэу аш елхыгъ юфшіенхэр тэри зэшшотэхых. Псэуплэ-ком-мунальнэ хызметым зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэмкэ Фондымрэ Адыгеймрэ 2008-рэ ильесим кыышуублагъэу юф зэдашшэ. А уахтэм къыклоц фэтэрыбэу зэхэт унэ 737-рэ гъэцкіжыгъэ хъугъэ, нэбгыре 1500-рэ ехъу дгъэкощыгъэ, зэхэоным нэсыгъэу унэ 23-рэ лутхыжыгъ.

А эзлэгээдээ Фондым сомэ миллиардрэ миллион 400-рэ къыхильхагъ, — кыыуагь Къумпыл Мурат.

Жыы хъугъэу зэхэоным нэсыгъэхе унэхэм ачэсхэр гъэкощыгъэнхэм фэгъэхъыгъэ республикэ програм-мэу 2025-рэ ильесим нэс тэлтыгъээр плацхэм аш итэу гъэцкіжыгъэ мэхъу. Республикэм Фондымрэ ильесэу тызыхэтым имээзэе мазэ ахьщ юпилэгъу Адыгейм кыфэтуп-шыгъэним фэгъэхъыгъэ зээгъыныгъэу зэдашыгъээм сомэ миллиони 159,4-рэ кыыфэклонэу кыдышхэлтыгъ. АР-м и Лышхъэ кызэриуагъэмкэ, аш ишүуагъэкэ 2017-рэ ильесим ишүүлэхэе мазэ и 1-рэ жыы хъугъэхэм ахалытэгъэгъэ унэхэм ачэсхэр зэкэе мы ильесим агъкощынхэ альэкшыгъ.

(Икіеху я 2-рэ н. ит).

ІофтапІэ цыфхэм арагъэгъотыжынэу

Бизнесим щилажьеу ІофтапІэ чыпіэ зимијэжым ар къезтырэм къэралыгъор Іепијэштуу къыфхэхъуттэу ары Президентим къызериуагъэр.

— ІофтапІэ имијэжьеу блэ-

кыгъэ ильесим къенагъехэр зыштэхэрэм ахэм лэжьапкэу аритыщтым щыщ яхым къэралыгъом къыфыригъэгъээжышт. Лэжьапкэ анахь макіу агъенфагъем фэдищ нэбгыре пепчъ пае ильесныкъом къы-

УФ-м и Президентэу Владимир Путиным зэпахыре узэу дунаир зэлзызыкүгъэр къежыэнам ыпэкэ цыфхэу ІофтапІэ чыпіэ зиэхэм япчагъэ зэрхууцтыгъэм фэдизим джыри тыкыфхэкожынэу аш фэгъэзагъэхэм пшъэрыль къафишыгъ.

клоц къыфхэкюшт, — къыуагъ Владимир Путиным.

Аш фэдэ фэгъэкотэнхэр зыфашыхэрэм ахшщ къафызтенэрэмкэ лэжьапкэу къаэтынэу къяджагъ. ІофтапІэ чыпіэр къызэралыгъэрэм пэлудзыгъэ шыкім тетэв юф арагъэшэн амал законим джы къызэраритырэри агу къыгъекыжыгъ.

Джащ фэдэу цыфхэу ІофтапІэ аlytхэр 1999-гээсээ фыпіхэм агъеконхэм фэгъэхъыгъэ программэм зегъэушомбгүгъэн фаеу къэралыгъом ишащ ылъытагъ. Корона-вирусыр къызэолагъэу, хыльтуу

ар зэпзызычыгъехэр ары анахъэу путевхэр зэралтынх фаеу къыхигъэштыгъехэр.

Цыфхэм сэнхэхатэу ялэмкэ ІофтапІэ чыпіэ амьгытоэрэм, нэмикэ феджэнхэе ё яшэнгъэхэм ахагъехон амал ятыгъэнам фытегъэпсхыгъэ юф шыкінтири нахь агъэлтэшынэу Владимир Путиним къариуагъ. ІофтапІэ чыпіхэм ябэдзэршыгъэ анахъэу къин щызыльгэгъухэрэм, гүшүээм пае, къелцэйкү зыньгъныхэм, пенсием зынибжьекоопыгъэ программэм зегъэушомбгүгъэн фаеу къэралыгъом ишащ ылъытагъ. Корона-вирусыр къызэолагъэу, хыльтуу

ралыгъом илах къыхильхъаштэу Президентим къыуагъ.

— Цыфхэм ящијекэ-псэукіе нахышиу хууным, ялэжьапкіе нахыбенам, гүпсэфынгыгъэ ялэнам а зэклэри афэлорышшэштых, — къыкыгъэтхыгъе къералыгъом ишащ. — юф зышірэе цыфхэм шыкіялафэ фэшыгъэнри, социальна зэкъотныгъэр, экономическэ зэдэштэногъэр УФ-м и Конституциеу дгээлжыгъэм принцип шыхьааэ хэтльхъагъэхэм ашыщих. Арышь, ахэм шьольырхами, районхами, отраслэ пэпчыи, хъызметшапхэми, коллективхами юф ашашэн фае.

Шогъэ ин къэзытырэ зэдэлэжьэногъ

(Икіух.)

Константин Цициним зэхэоным нэсигъэхэе унхэм ачїсхэм ягъекоощын республикэм дэгүү дэдэу юф зэрэцьидашшэрэм, программэр пальэхэм аш итэу гэцэктэйзэе зэрхууэр кийгээтэйз.

— Аш тетэу юфхэр лынкотэнх фае. Ишкылагъэм фэдизир Фондым къытупшыгъ. Жыы хуульхэе зэхэоным нэсигъэхэе унхэм ачїсхэм ягъекоощын фэгъэхъыгъэе программэм къыдыхэлтигъэе пшъэрыльхэу мы уахтэм щылажхэр ильесим тээхэхтэйз эшшохыгъэ хуущтыгъ.

Арышь, 2022-рэ ильесим а юфшэнти зэрэлтигъэкотэштим джы тегуушысэн фае. Мы программэм чыпіхэм хэхъонигъэхэр ягъешыгъэнхэм фытегъэпсхыгъээм зэпхыгъэнхэм мэхъанэ и. Сыда пломэ, аш къалэм икоммуналын транспортнэ инфраструктурхэр, социальна псеудальхэр зэкі хэхъэх, — къыуагъ Константин Цициним.

Фабэу ыкчи электроэнергиеу агъафедхэрэм аш 1999-эрэ нахь макі шыгъэнам фытегъэпсхыгъэ шыкіхэм ягугъу ашыгъ. Константин Цициним зэрильтэрэмкэ, цыфхэм ар икью алтыгъэгэ-гэсигъэнам мэхъанэшко и.

АР-м и Лыншхъэ унхэм яинженернэ инфраструктурэ федэ къыхынэу гэгэжыгъэенным, аш шуагъэу хэлъыр цыфхэм алтыгъээсигъэнам мы уахтэм игоо дэдэу зэрэштыр къыхигъэшыгъ.

Нэүжүм АР-м и Лыншхъэу Къумпил Муратрэ псэупхэ коммуналын хызметэм зэхъокынгъэхэр фэшыгъэнхэмкэ Фондым ишащу Константин Цицинимрэ фэтэрибэу зэхэтхэе унхэм ачїсхэм зэдагъафедхэрэм ягъекижеэнин пае корпорацием имыльку къыхэхыгъэ ахшщ 1999-гээрийн фэгъэхъыгъэ зэзэгынгъэм зэдэгэлтэхагъэх. Джаши республикэмкэ униплымэ, түр Мыекуюэ, адрэхэр поселхэу Тульскэмрэ Яблоновскэмрэ адэтих, гэцэгэхъынхэр арашылгэхэ, ахэм фабэу ыкчи электроэнергиеу агъафедхэрэм къыщызыгъяаэрэ оборудованихэр зашагъэуухэкіе, аш пэлухьгээм къырагъээжэжынэу тхылтым къыдыхэлтигъэ.

ХҮҮТ Нээфсээт.
Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Ишгэж клюсэштэп

Зэльашшэрэ журналистэу, адигэм идуний льшэу щагъэлжэштыгъэу Аслынкоз Бек идуний хыльжыгъ. Ко-зета Бек — джары анахъэу зэрэшштыгъэ цээр.

Москва къэралыгъо университэтим журналистикимкэ ифакультет аш къуухыгъ, СССР-м икъэралыгъо телерадиокъетиныхэр къыщаагъэхъазырыз гүпчэм иараб къутамэ щылэжьаа. 1950-рэ ильесим къыщыублагъэу мэфэку пчыхэ къес сыхытагъ 9-м эфирим Аслынкоз къихъэштэйз, ёкыбым щыпсэухэрэ тильэпкэгъухэм хэкум ихуухъэрэ аригъашштыгъэ. «Шууипчыхэ шү! Микрофоним къэрысыр Козета Бек» — мы гүшүэхэм Кфар-Камэ, Истамбул, Амман ашыпсэухэрэ адигэхэр льшэу яжштыгъэх, зэхэсхэу чыгужьым щыкъэ-бархэм ядэшштыгъэх.

Къетынхэр зэригъэхъазырыхэрэм имызакьюо, Аслынкоз афатхэштыгъэ, ныдэлтывыбзэм, адыгэ культурэе язэгэшшэнкэ адэлэпхэштыгъэ.

Ишыгээногъе инахыбэ журналистим Москва щыкъуагъ,

ау иофтапІэни, игупшыси зэхъыагъэхэр Адыгейр ары.

Аслынкоз Бек «Адыгэ Республика» изаслуженнэ журналист» зыфилорэ Ѣытхууццэр 2017-рэ ильесим къыфагъэшьошагъ.

«Аш фэдэ бзыльфыгъэ губыгъэу, ихэгъэгү, ихэку афэшылкъэу, мышьыжьэу лэжвагъэр тшымыгъупшэнэр ыкчи ишэж дгээлэпхэштэп тэтишьэрэй», — къащихыгъ Адыгейм и Лыншхъэу Къумпилы Мурат исоциальна нэклубъохэм.

Адыгэ Республика» изаслуженнэ тэтишьэрэй ишкыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкэгъухэм адиряэ зэхъынгъэхъэмкэ и Комитет льшэу гүхэл Ѣытхууццэр ыкчи ишэж дгээлэпхэштэп тэтишьэрэй», — къащихыгъ Адыгейм и Лыншхъэу Къумпилы Мурат исоциальна нэклубъохэм.

Адыгэ Республика» изаслуженнэ тэтишьэрэй ишкыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкэгъухэм адиряэ зэхъынгъэхъэмкэ и Комитет льшэу гүхэл Ѣытхууццэр ыкчи ишэж дгээлэпхэштэп тэтишьэрэй», — къащихыгъ Адыгейм и Лыншхъэу Къумпилы Мурат исоциальна нэклубъохэм.

Тарихь шенгэхъэмкэ докторэу, профессорэу, Урысын икомпозиторхэм я Союз хэтхэм гүхэл ашыпсэурэ тильэпкэгъухэм адиряэ зэхъынгъэхъэмкэ и Комитет льшэу гүхэл Ѣытхууццэр ыкчи ишэж дгээлэпхэштэп тэтишьэрэй», — къащихыгъ Адыгейм и Лыншхъэу Къумпилы Мурат исоциальна нэклубъохэм.

Ныбджэгъухэр, юф дээзышагъэхэр

Ныбжыкіхэр наркоманием щаухумэштых

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет — Хасэм Ѣзызехащэгъэ Ныбжыкіхэр парламентым зичэзыу зэхэсигъоу тыгъуасэ илагъэр зэри-щагъ ащ итхьаматэу Джастэ Вячеслав.

Наркотикхэр хэбзэнчьеу республикэм къыщемыгъеклокынгъэнхэм рецепт зыпиль ӏэзэгүү уцхэр аптекхэм зэррацхэрэм лъыпплэнхэр нахь гъельэшыгъэним, студентхэм ыкыл ӏетахъохэм азыфагу наркоманием зыщимушьомбгъунымкэ шэгтэн флаехэм ӏофтхъабзэр афэгъэхыгъагъ.

Зэхэсигъом хэллэжьагъэх АР-м хэгъэгүү клоц ӏофтхэмкэ и Министерствэ наркотикхэр хэбзэнчьеу амыгъэзеклонхэм лъыпплэгъэнимкэ иотдел ипащэу Нэфыш Рустам къызэри-луагъэмкэ, наркотик зыхэль пкыгъохэр республикэм къызыхъэзэр къеубытыгъэнхэр, ахэр ӏузыгъэкихэрэм ыкыл арьшхъэкі зыгъэфедэхэрэм уголовнэ пшэдэкыж ягъэхыгъэнир, мы лъэнныкъомкэ бэзджашэхэм якыхэгъэшын фэ-

хэм аготэу наркоманием зэрэпэуцужыщ шыкіхэр агъэнэфагъэхэм ягугуу къышыгъ.

АР-м хэгъэгүү клоц ӏофтхэмкэ и Министерствэ наркотикхэр хэбзэнчьеу амыгъэзеклонхэм лъыпплэгъэнимкэ иотдел ипащэу Нэфыш Рустам къызэри-луагъэмкэ, наркотик зыхэль пкыгъохэр республикэм къызыхъэзэр къеубытыгъэнхэр, ахэр ӏузыгъэкихэрэм ыкыл арьшхъэкі зыгъэфедэхэрэм уголовнэ пшэдэкыж ягъэхыгъэнир, мы лъэнныкъомкэ бэзджашэхэм якыхэгъэшын фэ-

гъэзэгъэ подразделениехэм ялофшэн лыпплэгъэнир отдельным ипшъэриль шхъаляхэм ашыщ.

— 2020-рэ ильэсийм наркотикхэм ялхыгъэ бэзджашэгъэ 302-рэ тиреспублике Ѣзызэрхагъ, — къыгуагъ отдельным ипащэ. — Аш Ѣшигэу 102-р наркотик ӏуыгъэгъэним ехыгъ, мы лъэнныкъомкэ бэзджашэгъэ зезыхъэгъэ нэбгырэ 221-мэ уголовнэ ӏофтхъафхэр афызэхажэх, наркотикыр Ѣшигъоу зэрэштийр, аш къызидихын ытээгъиштхъамыкагъохэр къизыгъотыкхэрэ къэгъэлэгъонхэм арагъэлпльх, къафауатэх. Ау а шыкіхэр джырэ дунаим икүхэрэп.

Нэфыш Рустам зэхэсигъом хэлажьэхэрэм анаэ зытыра-ригъэдэзагъэхэм ашыщ нарко-

тихэм апышагъэхэм ӏетахъохэр мымаклэ зэрахэтхэр. Мы гумэкыгъом къыпкырыкыхээ, къэлэцьыкхэр наркотикхэм ашыуухумэгъэнхэм фэш наркоконтролим иофышэхэр еджа-пэхэм клохээ ӏофтхъэбзэ зэфэшхъафхэр афызэхажэх, наркотикыр Ѣшигъоу зэрэштийр, аш къызидихын ытээгъиштхъамыкагъохэр къизыгъотыкхэрэ къэгъэлэгъонхэм арагъэлпльх, къафауатэх. Ау а шыкіхэр джырэ дунаим икүхэрэп.

Джы ныбжыкіхэр парламентым илъыклохэр ялэпилгъухэр пешшорыгъэш ӏофтхъафхэр агъелэшшищх. Интернет амалхэр къызфагъэфедэштих, общественностьр къыхагъэлэжьэшт. Адыгэ шольыр организа-

циеу «Ныбжыкіхэм я Урсые Союз» зыфиорэм къыгъэхавыргъэ проектэу «Нарт» зыфиорэр пхырашыщт. Аш къытегущыагъ организацием ипашэу Мыйг Бислан. Псауныгъэм зээрар езыхыщхэ шыкіхэр Ѣзыгъэзэгъэнхэм фэорышэшт проектыр къоджэ псеүлэхэм ашагъэцэкішт, мыш къыдыхэллытэгъэ спорт зэнэкъохуухэу, зэулыгъухэрэхэхэу рагъэлкыщхэм наркоманием изэрар къащы-фалотэшт.

Зэхэсигъом зыщитегущыагъэхэм ашыщ Ныбжыкіхэр парламентым хэбзэгъэуу ӏофтхъафхэр агъелэшшищх. Ныбжыкіхэр парламентым и Положение зэхъокыныгъэхэу, фашыгъэхэм ашыщхэм Джастэ Вячеслав ягугуу къышыгъ.

— Шунаалэ тешьудээмэ сийонгыу, парламентым изэулыгъэй ильэситу палъэу илэр, джы ильэситфым ыкыл хэтхэм ялчыагъэ нэбгырэ 50-м нэгъэсигъэшт, — къыгуагъ аш. — Ныбжыкіхэр парламентым хэхъацтхэм япроцент 75-р ныбжыкіхэр организацием ыкыл студентхэм яллыклощих. Мы ильэсийм чъэплигъоу мазэхэм парламентыр икэрикыж зэхэтшэжынтишт, республикэм иныбжыкіхэр чанхэр, гукъэл къыжъэхэр зиэхэр къызэрхэтхыщхэм тэлэлтийн фас.

Зэхэсигъом икэх Гъэцэ-кіэко комитетым ишыкігъэ унашьохэр фашыгъэх, тапэкэ ӏофт зыдашшэштхэ лъэнныкъохэр агъэнэфагъэх.

ИШЬЫНЭ Сусан.

Сурэхэр ишьынэ Аслын тырихыгъэх.

Насыпышоныр

Къылэжьыгъ

Красногвардейскэ районом икъуаджэу Джамбэчые щыщ Хъунэго Гощпакъэ мы мафэхэм медалэу «Урысие Федерацаем изаслуженэ фермер» зыфиорэр къыфагъэшьошагъ. А щитхуцлэр тирайонкэ къэзылэжьыгъэр а зы нэбгырэр ары. Адыгейим и бзыльфыгъэхэм я Союз икъутамэу Красногвардейскэ районом щыэм бэмышлэу Улапэ щизэхищэгъэ зэлуклэм (Наталья Дорот икэшэклиягъ) Хъунэго Гощпакъэ щагъэшьуагъ.

Гощпакъэ 1955-рэ ильэсийн чээпэгүйгүй и 10-м къуаджэу Пэнэжьыкъуае Хъуажь Даутэрэ Раҳымэтэ яунээто зэгурьиожь аэрэ бынэу къихъухъагъ. Ятэу Даут Ибрахимэ ыкъом игуучу къэтшыныр къылэжьыгъ. Мы лыр чылэм ианах цыиф дэгьюу, лэжаклоу Пэнэжьыкъуае дэсыгъэм ащищыгъ. Заом иветраныгъ, Берлин нэснэгъэхэу рэйхстагыр зыштагьэмэ ахэтигъ. Зээ ужым участковэ милиционерэу Тевцожь районом чылэгээ пчагъэ къыгъэгъунэу, хуупхъэу юф ышлаагъ. «Отличник советской милиции» зыфиорэр щитхуцлэр къыфагъэшьоштагь. Аш ишэжь агъэлпайу зыштагьыгъэ унэм мыжъобгуу къышиффыззэуахыгъ.

Гощпакъэ къызэрхъухъэгээ лэжьекло унагьор ээо ужым зыкъэзынэтижьынэу езыгъэжъэжьыгъэмэ ащищыгъ. Хахьни яэу, сабыилли зэшхъэгъусэмэ зэдагьотыгъэу щитыгъ. 1972-рэ ильэсир къихъагъэ къодыгуу Даутэ ишхъэгъусэу Раҳымэт идунаи ыхъожьыгъ. Гощпакъэ нэбжьыкъэ дэдэу янэ къылфыгъэмэ ягумэклэу ахэтигъ. 1973-рэ ильэсийн эзэлжэхъээ, бзыльфыгъэр иштынэгъэ гъогу къирэкли. 2012-рэ ильэсийн Гощпакъэ ишхъэгъусэу Хъалимэ сымэдже хылыэ къэхьуу, идунаи ыхъожьыгъ. Опсэуфэ ар юфшэклиягъ, игупсэхэри аш фигъесагъэх, амышлэу афидэштагъэп. Джы икъали ятэ фэдэкъабээ хъужьыгъэу, къазгырыр ыыгъяа ильэс чыагъэм амылэжьэу атлупшыжьыгъэ чыгур къылэтижьыгъ. Гощпакъэ ипшырэ ишхъэгъусээрэ губгъю юфшэнхэм апшылхээ

дахэу ыпшытагъэх, ау ари 1974-рэ ильэсийн Раҳымэт кэлъякохыгъ.

Мы уахътэр Гощпакъэ щыпупшэрэп: «Цыифмэ адигэгъэ шэн-хэбзэ даххэу ахэлтигъэхэр, чэнэгъэшхуу къытэхъуллагъэр зэхэтымышлэнэм зэрэпильгъэхэр, гъунэгъуххуу тилагъэмэ афээр дунаим тетгээш сшошы. Ахэр Тыгъужь Даут, Уайкъокъо Хъарунэ иунаху, Хъабэхъу Нуриетрэ Хъисэрэ, Къат Аслынбэчрэ Мулиштэрэ. Мыхэм ягушыгъ фабэ ссыгъупшэрэп, къытхахъэштагъэх, тыкъагъэгъунэштагъэх. Ахэр арых шүшлэнэм сугуу фэзыщагъэхэр».

Гощпакъэ Пэнэжьыкъо еджанцэр къызэхъум, 1973-рэ ильэсийн Адыгэ къэралыгъо институтын ифизикэхъисан факультет чиэхъагъ. Яилцэнэрэ курсын исэу Джамбэчые нысэ хъугъэ. Хъунэго Хъалимэ шхъэгъусэ фэхъугъ. Унагьор къыдэлээ институтын къырагъэхъигъ. Аш фэшхъяфафуу ышишхъухъэ-

ми ыши еджэгъу ильэсхэм, щынэгъэм чынцэ щагъотынымкэи Хъунагохэр адэлаагъэр. Аш фэдээ зэкцэми янасын къыхъырэн.

— Сыкъызхъэхъэгээ унагьори лэжъекло унэгъуагъ, — къеуатэ Гощпакъэ, — сигуаша къысфишлэгъэр бэ дэд. Сибынхэр сянэ-сятэмэ адэжь сщэхэу зы мафи зезгээгъэпсэфыгъэп, сянэ щымынэжьым ычынгэл итэу тызэдэпсэу. Тхъэм бэгъашлэ еши, ильэс 90-м къехъугъэу щит.

Къинигъо зэфэшхъяфхэр зэпичихъээ, бзыльфыгъэр иштынэгъэ гъогу къирэкли. 2012-рэ ильэсийн Гощпакъэ ишхъэгъусэу Хъалимэ сымэдже хылыэ къэхьуу, идунаи ыхъожьыгъ. Опсэуфэ ар юфшэклиягъ, игупсэхэри аш фигъесагъэх, амышлэу афидэштагъэп. Джы икъали ятэ фэдэкъабээ хъужьыгъэу, къазгырыр ыыгъяа ильэс чыагъэм амылэжьэу атлупшыжьыгъэ чыгур къылэтижьыгъ. Гощпакъэ ипшырэ ишхъэгъусээрэ губгъю юфшэнхэм апшылхээ

зэхъум зэхихыгъэхэр, инэрьильэгъуагъэр джы ыпеклэ лъегъэхъятуух.

Гощпакъэрэ ишхъэгъусээрэ клаалэрэ пшъашъэрэ зэдаплуухъ — Махъмуд ыкы Светланэ. Клаалэм ишхъэгъусэу Сайдэрэ ежыирэрэ Красногвардейскэ шэпсэх, пшъэшэжьыитлэрэ зы клаалэрэ я. Къорыльфхэр гимназиим чэсих, ахэр юфхъабээхэм чанэу ахлажьэх — къэшъякло, ордэйло, тфы заклэклэ еджэх. Гощпакъэ икъали ишшашын апшырэ шэнэгъэ түрүлтээрэ зэргэгъотыгъ, къуаджем къэклэх, къадэлэпылэх, зэргэлэхэгъуух. Ахэм ныр ашэгушуулы, арэгушох.

Сигушигъэгъю юфшэн гъогу бай къыгыгъу ыкы игуу къэхъэхъэм ташгэгъуаз.

— Джамбэчье гурты еджанцэрэ ильэс 17-рэ хыисалымкэ щезгэдэжагъэх, — elo аш. — Нэүжим гъунэгъу къуаджэу Большой Сидоровын иадминистрации ильэс 15-рэ юф щыншлэгъ, ильэс 55-рэ сыхъумэ, пенсием сыйкон сугу хэлээу, сишихъэгъусэ сымэдже хылыэ зэхъум сыйкылжыгъ. Юфшэн симылэу сыйссынэм сесагъэу щитэп. Аш ыпеклэ унагьом чыгуулэжьынрыгъ щылэгъуухъ, хувьфыгъэмэгъэхъагъэу губгъю щырялэр къызгурлыгъэу щитыгъ. Ашлагъэр бгъэклодыштэп ныла. Мышдэжьым фермерске грант къайысхын, егъэжьаплэ сшынэу исхъухъагъ.

Гощпакъэ къыхихыгъэ гъогур псынкылжыоп. Ау, къин умыльэгъюу гъэхъагъэ шынын пльэкынштэп. Грантыр чыфуу щитэп, ау зытебгъэклодэштэп къызфалыгъэ юфыр ары нылэп. Аш ыуж ар зэрэбгъэфедагъэр

Хъягъэхъагъэр Адыгейим щашлэштагъэ, алъэгъуущтагъэ. Арыти, грантыр къыратыгъ. Гощпакъэ зыфэягъэр къыдэхъугъ, мэкъумэш хъызмет пытэ ыгъэпсигъ. Непэ ар унэе предприниматель, КФХ-м ипащ, шузышлэрэ цыиф. «УФ-м изаслуженэ фермер» щитхуцлэр къыфагъэшьошагъ.

хабзэм нэрыльэгъу фэпшыжынэу щит.

Цыифхэр зэкцэри зэфэдэхэп, зым гумэкыгъо лые ыпшээ римыльхъяжьэу, ышхын тлэкүү ыгъотымэ гупсэфу щынэу къыххы, адэрэ юфым игъэцэлжээн гу тырешхъэ, зышгэгъяжы. Гощпакъэ гэцэллакломэ ащищы, дэгъо къыгурэло «хабзэм зыгорэ къысцуйдзэн» поюу ўшысмэ, щынэгъээр зэхъокыгъэ зэрэмыхъуущтэй. Грантыр къыуатын пае уигъэхъагъэхэр, проектыр, чыгур уилэнхэ фое.

Хъуагомэ ягъэхъагъэхэр Адыгейим щашлэштагъэ, алъэгъуущтагъэ. Арыти, грантыр къыратыгъ. Гощпакъэ зыфэягъэр къыдэхъугъ, мэкъумэш хъызмет пытэ ыгъэпсигъ. Непэ ар унэе предприниматель, КФХ-м ипащ, шузышлэрэ цыиф. «УФ-м изаслуженэ фермер» щитхуцлэр къыфагъэшьошагъ.

Пандемиим ыпк къыкыкэлэ цыифхэр гумэкыгъо зыхэфэхэм, ёэплигъэ гишикылжыэмэ ахьщэ афитуущтагъ. Цыифхэр лъэшэу къыфэрэзэхэе, «тызэрыгушонти, уахътэм урилыхъуж» къэзыгъяжъэхэр къыххыгъ. Селюу Красногвардейскэ дэс бзыльфыгъэм фишлэгъэр игуапэу Оренбург хэкум инэуласэхэу щылэгъуухэрэм къэбары алъэгъэсигъ. Гощпакъэ ишхъяфафуу ихъалэлгъээрэ бгъэшэгъюону щит. Зы лъэуакло илалмэкъ зыгорэ фыримылхъэу ёгъашын блигъэхъагъэп.

Гощпакъэ сид фэдэрэ егъэжьаплэ ышыщтми Адыгейим и Правительства, мэкъу-мэшынкэ Министерствэ, район отделым афэраз ёэплигъэ къызэрэфхъхэрэмкэ.

ПШЫКЪЭНЭ Май.

Улап.

«Цыфы сзышыш Йирэ шIу зэрэслэгъурэ...»

Я ХХ-рэ лэшIэгъум ия 80 — 90-рэ ильэсхэм бзыльфыгъеу тхэхэрэм (кээпIон хумэ а льэхъаным зэкэ ныбжыкIэу тхэштыгъэхэм) ымакъэ льешэу кяхэшэу, ежь мэкъэ шхъаф иэу, игүшүэ псыхагъеу, гупшиысэ куукIэ Емыж Мулиэт адыгэ литературэм кыххэхъаг.

Мулиэт джыри гурит еджакло-пэм чэсигъ алерэ усэхэр кыхиутыхэу зыргажъэм. Дунаим щилтэгъурэм пхырыпльэу, ыльалсэ иппэ шоигьоу, ишулъэгъу уашомрэ чыгумрэ армыфэу, цыфыгум инэфынэ льыхъоу, мыхъурэм джэуап рити шоигьоу мэкъэ шхъафит-кэ литературэм зышилтэгъ.

Аш фэдэу зэхшээ чан зиэ шээзэхъэжыем иеджэн гьогупэ льэгъо занкIэ щыэнэгъем ѿхихырэп: гурит еджапIэр кээзыхъагъе Мулиэт Адыгэ музикально училиши чахъэ, кынымыхъизэ кыччекъижыкIи, Адыгэ къэралыгъо кэлэгъэдже институтын иалэрэ курс кыуухыгъе аши кыччекъижыкIи, etланэ Литературнэ институтэ Горькэм ыцэ зыхырэр ыкИи Урысые кинематографилем икъэралыгъо институтэ Москва дэтхэр дэгүү дэдэкIэ кьеуухы.

Мулиэт зы ильэрэ Адыгэ кэлэгъэдже институтын кынщыздежагъ, зы стол тызэдийлусэ лекциихэм тядэшүштэгъ, ишэ шэгээшүүлэхэд дэдагь, ишлэгъэрэ гуллытэрэкI кахэшэу щытыгъ. АдыгабзэкI ютэж цыкIухэр зэхатлхъэштэгъех, титули тхыхэрэр кыхагъэштэгъех. Кында деджээз ятлонэрэ тхылтын икъидэгъекын пыхагъ, инсти-

тутири ыбгыни, Москва еджакло-клягъэ.

Усэм мэхъанэу ритирэр ытхыгъэхэм мымакъэу кяхэшы:

**Сыхун фае
Оред мафэу,
Усэхэр, оредхэр кысфэ-
мафэш.**

НэмикI усэ щетхы:

**Сыкыуфагъеу щылакIэм
Сигьогу зафэ сэлпэзэм,
Нахь сигуап спсэ тхамыкIэ
Хъадэгуу чылээм сэлкIхмэ.
Etланэ:**

**Сэ сэлкIльышь усэм ыбзэ,
СыкIехъопсырэп аш нахь
пшысэ.**

Джаш фэдэу «усэм ыпсэ» кынэрэлкIэхъагъар «ипшисэу», «оред мафэу» зильйтэу, IскIээмэ «хъадэгъур аш ыпэ кынштэу», гушкоу ымакъэ зыкIиэтигъ.

Бзыльфыгъехэу тхэхэрэм ясэхэр зэхэтхэу зы сборник хуо «Гээтхэ кэгъагъэхэр» ыцэ 1970-рэ ильэсэм кын-дэгъигъ, Мулиэт иусэхэм философскэ мэкъэмэ хэхыгъэ ахэлтыгъ. 1977-рэ ильэсэм зы кышто яэу, ау усекIуущмэ ясборник шхъафхэу: М. Емыжир, Х. Хурмэр, И. Лъеп-цэрышэр алоу тхылхэр кын-дэгъих. Емыжым исборник «Къэзгээжыгъе оредхэр» цэу фешы. ЗэпIупIэу усэ

тхыним фэхъугъагъэр ары цэри кызыихэкъигъэр, бэрэ тхэкло-шхохэм аш фэдэ зэпIупIэхэр яэхэу кыхэкы. Тхэу зыргажъэм анахэу зыкIырпльыщтыгъэр Кыуекъо Налбийми, ежь ие шыпкIэу гьогу фэшхъаф хищыщтыгъ. Кыуекъом а льэхъаным ныбжыкIэу бэ кырыпльыщтыгъэр (Налбий Iэнэсэ-нэгъэшо хэлтэу тхэштыгъ), аш цыхэе фишIи ыуж ихэгъэ Емыж Мулиэт Тхэм кыхильхэгъэ сэнэхьатыр кызфигъе-феди, гьогукIэ хихыгъ, итворческэ гьогу льапэ Кыуекъом кыфигъэнэфыгъ. ЛъэгъуакIэ хихыним ыпекIэ зыгорэм кырыпльыимэ, щысэ тырихымэ кэрыкIыжъээ, ежь гьогу шхъаф шыпкIэ литературам ыпхы-ришэу в пхыриштыгъеу урыс литературэмэ бэ хэтыр. Аш фэд, Чеховым тхэнэр зыргажъэм иапэрэ рассказэу «Студент» зыфиорэр Л. Толстоим ытхыгъэхэм сурэт атыришыкIыгъагъэу кьетхыжы, etланэ аш кээрэкIышь, дунаим щызэлъашэре тхэклошо мэхъу. Аш фэд В. Маяковскэри — истильре иобразнэ системэрэ аперапшэу кыхээзыхыгъэр В. Шершневич, ау футуристическэ гупшиысакIэр льзыгъэктотагъэр Маяковскэр ары, а усэ гъэпсикIэм ежь ыцэ епхыгъэ хууьгъ.

Жабзэр, гүшIэр, ритмыр зэрэзэхишэлтэгъэмкэ, духовнэ дунау зыхэтигъэмкэ, шуагъэхэм уасэ зэрэфашыгъэ шыкIэмкэ Емыж Мулиэт Кыуекъом иусэхэм адьригъаштэгъэ. Мы кыкIэлъыкIорэ усэм шуупль:

**Калэм шхъарыт чэцны-
кэор,**

**Шхъаныгъупчэхэр мэкуа-
сэх —**

**Бзыу шхъантэхэр, уцы-
шьохэр, гъожхэр**

Къябэхыхыжым фэд.

**Чыые пшэсэм макъэ ап-
мыукиэу**

**Чэцныкью жыр загъэсис-
кэ,**

**Псыхом фэдэу къэтран
ураммэ**

Арьльэдэшт.

**Гүунэ имылэу чэцир дыи-
гъе,**

Икууагъэ чычэ

**Щагъэм икуо макъэ нэс-
щтэп.**

Налбий ильагъо тетэу усэм ильэгапIэ Мулиэт ыштагъ, зыдэлжэгъэ шхъапэр ежыми икъу дэдэу кыгырүмийгъэнхи хун, Емыжым Iэнэсэнгъэшо хэлтэу кыччекъигъ.

Бзэм, гүшIэм, усэ зэхэлхъа-
клэм язэхашэ Кыуекъо Налбий иэмэр дунай пэблагъами, ежь Мулиэт иешыпкIэу зэхашэ ил. Кыуекъо зигуущIэ шыблэм

фэдэу зэхэкIэу гъунэнчъэм, Тхэшхом кыгъэшыгъэ дунаим Iэпэ пчагъэхэмкэ хэшлагъэм, кэрыкIыгъ. Зы къежьепIэ льап-сэу ялагъэм кэрыкIи, лъэбэкъу шхъаф ыдзыгъ Мулиэт, шьабэу, шырьтэу, шь эфэшхъафхэм-кэ дунаим зыхипхъагъ: «аужырэ макъэу бзэпсэм теткIухъэ, зы макъи ымыгъэлоу дэкIоя-пэхэм къяхы чэц рэхьтэу». Бзыльфыгъэр ары ауштэу къэгъэтхыхъагъэу, зэплырэм кюцIыхъээ, пхырыпльызэ, кочIэ халэмэт дахэ ритызэ къэзгъэлэгъон зыльэкIытшыр. Иусэхэм каххэфэрэ цыфыр чэцым, уашьом, чыгум заригъапшэмэ зэрэсэпацэр, зэрэмыльэшыр, кочIаджэр, ауштэу зытхын зыльэкIытшыр зэрэбзыхыгъэр зэхшошэ:

**Къызэхэсэшэ мы чэцым,
мы огум, мы чыгум**

**Сэпацэм фэдиз сызэр-
хуулIэрэр**

Сыгу зэрихъэрэр:

**Спсэрэ спкыышыолрэ ахэт
фэбэ тэлкIоу**

**Цыфы сзышыырэр шIу
зэрэслэгъурэр:**

**ТыкызыкIэхъугъэми, тыз-
кIэлэжыщтыми яшэф
Сагъашэнэу аяугъакIи,
Сызэрэштым нахь ины
сихъунзу**

Сызэрэфэмьеэр.

«Сыфаеп сызэрэштым нахь ины» джары зэфэхьысыжъэу усекIо ныбжыкIэр кыззкIуулагъэр. А дэдэри пшошь бгэхъунэу щытэп, дунаеу усакIор зы-
шыпсэу шоигьоу ины, шуам-
бью, нэфынэр изыбз, аш нэпэ-
мыкIэуи фаеп, нэмикI жыгъбэе
кыифепшэнэу, ежь пэблагъэм
кэрыкIынэу, уашьом нэфэш-
хъаф жууагъохэр кыхъанхэу, ежь «ижуагъо хагъэкIуакIэу». Нэпэхэ дунаеу зыхэтыр, дунаим темити фаеп, зыфаер чыгуу шуульэгъу, мафэ къэс зэхишэ-
нэу, ыльэгъунэу, ыпсэ зыхэт
дунай, чинагъэми лыылэбэ-
жынену фаеп.

Кыуекъом зэхишгъэ дуна-
ишом, огуи чыгуи зэрызым,
хэкли, Емыж Мулиэт Iэнэсэн-
гъэшо хэлтэу ыпсэ ишцилакIэ-
екIу, ежь ие шыпкIэу зи-
зыхэхъанэу, зыхэдэонэу щы-
мытим гупшиысэро гумэкIырэ
хигъахъэхи, дунэе гумэкIыр
ыгурэ ыпсэрэ ациз шыпкIэу
ыштагъ.

Бзыльфыгъэу аш фэдэ усэ нэфынэхэр ытхыхъ, ыгү зэу-
хымэ гуфт-шхъафитэу ихуу-
хъэрэр кыгъэлтагъо, лъэш-
тэхъэм зигуущIэ шыблагъа-
фитэгъэ бзыльфыгъэхэм ахтэй-
рэп. Дунэе художественэ
гупшиысэхэр зыфиорэр мырэу-
щтэу щетхы: «О ушымылэжын

фэдэу гъунапкъэхэм ильэс 200-м кыкIоцI Анна Ахматовар нэсигъ.

Емыж Мулиэт игушысакIэкI — цыфыгъэр, лъэпкэ зэхашIэр, дунаеу къэзүуцуухъэрэр, шу-
лъэлтэр — анэсигъ гъунепкъэ лъэшхэм. Емыж Мулиэт Анна Ахматовам фэдэу усекIо бзыль-
фыгъэу адыгэ литературэм ыцэ кыххэшIэтыкIы. Бэу Мулиэт ымьтхими, зэкэ поэзие льагэу мэхъу.

Бзыльфыгъэгум къешIэкIы-
гъэу, кыпэблагъэм ыпсэ фы-
зээуухы. Ибзыльфыгъэ шуульэгъу
хуульфыгъэ-бзыльфыгъэ зэфы-
щытыкIем шлокIышь, къешIэкIы-
гъэ дунаим хэхъухъэхэр мыхъо-
мышIэхэр шлукIэ игьогу дахэ
тырещжэхых, шуульэгъу алэп-
ызгъэр алэкилхъажын ылъэ-
кынэу, пынэлс къабзэу иусэ-
хэр щытых. Лъэпкэ зэхашIэм
гур ыгъэгупсэфырэр, пынэл-
чышхуу ыгү щызэбгырэкIы:

**Шуухэр кыистечных
Кэко онтэгъухэр
аплIэу идзагъэу,
Тыгээм изанкIэу
мачьех ахэр
кыззэмэпльэкIхэу...**

Ильэпкэ инеп, итгыуас, инеуш ренэу зыгъэгумэхырэр. Сыд фэдэ къежьапIа илагъэр арэу лъэпкъышхуу Ѣытагъеу джы мэкIэ дэдэу къэнэхъэм? Сыд фэдэ усэ ильэпкэ фитхы-
гъэми, тхамыкIагъоу къехъупла-
гъэм ежь илахы хэлтэу зеумы-
сажыкIы.

**ЛъэшIэгъукIэ саужы къэ-
хуущтмэ**

**Мысэшхуу апашхъэ сит
ЯупчIэ джэуап естьштмэ,
ШыпкIэр джы слон сифит:
«Чыгъхэр, уцхэр, пыхэр
Тшхыгъэх, итшүүгъ, зыщыт-
льагъэх,**

**ЗэпIихыхи, тыупсыхи, мэз-
хэр**

Тиунэмэ арьидгъэуцаагъэх.

Лъэпкъым кырыкIоштмэ ыгъэгумэхырэу «ТигъэкIодынэу зыпари фитэп» зыфиорэр усэм кыщело:

**Зыбзэ хазабым щычIэзы-
нагъэу**

**Адыгэм адэ сид кырыкIо-
щтыр?**

**ЩычIэкI гьогоу чыр зини-
нагъэм**

**Тэ закъор ара кыдэмыкIо-
щтыр?**

Ибээ, ихабзэу ишэн-зекIуакIэ, лъэпкъым инеуш агъэрэхьаты-
рэп. Лъэпкэ зэхашIэр кызы-
щжэхъэрэр ичылэ цыкIу Аскъэ-
лай. «Сичылэ ехылIэгъэ
гупшиысэхэр» зыфиорэр мырэу-
щтэу щетхы: «О ушымылэжын
(ИкIух я 6-рэ нэкIуб. ит).

Тыгъэнэбзый

«Апрелэу сыгум ыгупс»

Усаклоу Къумиыл Къадырбэч иусэ сатыр къызэрэшииуагъэм демыгъэштэн плъэкъицтэн. Апрелыр, агуру гъэтхэ мазэу мэлтыльфэгъукъэ адигэхэр заджэхэр ары, къихъагъ: гупсэфэу, рэхъатэу къельэбакъ.

Тыгъэр къыдэклиае, мафэм хэхъо. Нэрэ-эрэм чыюпсым икъимэфэ шьо-тепльэ — пщэ шуцэ коренэу, осыр самэу къеткохъо жыбыгъэр къэпщэ зэрэштыгъэр гъэтхэ мафэу къэкуатэрэм пщегъэгъупшэ. Огур лъэкихъагъэ, тыгъэр нэгу зэхүхыгъ, фэбэ голу шъабэм дунаир дэкэжьы. Фэсакынпэу зызэкищизэ, чыгур къеуущыжы; чыгхэм зыкъаштэжы, фабэу зыгуашэрэм къегъэтэмых; къэгъэгъе пасэхэр мэзхэм, къушхъэ гъэхъунэхэм гулхэе къащэуущыжых, нэр аххуа-

тэу, зыкъызэуахы: фыжых, шэлтэшь дахэх, сиренышо члапцэх, гъожых. Пцел чыгхэр пасэу мэкъэгъагъэх.

Уфэсакъэу, уемызэшэу чыюпсым ултыгъилэмэ, аш ишъэфхалэмэтигъэ нэрыльэгъу къыпхэхьущт.

Гъэтхэм иапэрэ мэкъэгъэу чанхэр къолэбзыухэр арых. Бзыухэр лъапцэу пчэдэжынпэ осэпсым къышшьох, агуке чэфхэу псэукъэм зытырагъэпсихъэ — курэпч цыкъухэр цапакъэ зэрхэх, хэти гупсэфынпэ чыгыпэ — набгъор зе-

рильэклэу ешы. Пцлашхъохэм чау-сай рагвайоу, гушо мэкъэ фэжкур къалотэкъу, модыкъэ мэзымкъэ амкыышым иорэд макъэ къелукъы. Псыхъохэри къеуущыжыгъехэу, залотымэзаутхыпкъызэ, етгупщыгъэу, зэрэхбзэу, аш рагхэхъузэ мачъэх.

Цыфхэри гъэтхэ мафэм ифабэ, ижъы Iешу, илоф roly къыгъэпсэуухыгъэх. Жыртэджи, чыынхалуу тыгъэнэбзый шлэхэу къуджи, урами, шагуи, унэкъоци арызыбзэ хъухэрэм псынкъэу зыкъараагъэхъуатэ, хэти ышхъэе ioф жыы къэтэу ыуух.

Гъэтхэр, гъэтхэр! Гуягъохьтэ шлагуу. Усаклохэм, тхаклохэм, оредусхэм, сурэтыххэм, гупшысэкло ышхэм гъэтхэр ялъап!: аш идэхэгъэ-гоугъэ,

къеуущыжыгъэ дунаим ыпсэ къызэрэпхъажырэр яотэжып! гудэчыгъор агъоты; гупшысэм ишуур, псыкъэбзэ къаргъоу, гур зэльиубытэу, ыщэфэу къафэкъо. Ар хъарзы- нэба?! Чыюпсыр боу тхэкъэ-гъэшыгъэ гъэшэгъон, аш иуахъ-тэ пэпч хэбдзын гори хэмийлэу, тэ, цыфхэм, зафэу къыт-фэшушэ.

ДЗЭУКЪОЖЬ Н.

Адыгэ тхаклохэу мэлтыльфэгъум къэхъугъэхэр

Къуикъо Шыхъамбый

Усаклоор Кошхъэблэ районом ит къуаджэу Еджэркъуае мэлтыльфэгъум и 3-м, 1963-рэ ильэсүм къышхъыгъ. Къоджэ гурит еджаплэч чэсизэ усэн-тхэнрын ригъэжьагъ, иусэхэр район гээштэу «Путь Ильича», хэку гээштэу «Социалистическая Адыгей» ыкы журналау «Зэкошныгъэм» къащчи-хуутыххэу къыххэгъыгъ. Адыгэ къэралыгъо къэлэ-гээдже институтын филологиескэ ифакультет ильэсисээ зыщеджэгъэ уж, Москва дэт Литературнэ институтэу М. Горькэм ыцэ зыхырэм чынхынхъыгъ.

Творческэ клочэ ин зэрэхэлтэйр мигъуашу, еджаплэч чэсизэ усэу, тхэу ригъэжьагъ. Ильэс 16-м къышхъулагъэу иапэрэ усэхэр хеутых, ахэр район, хэку гээштэхэм ыкы альманахэу «Зэкошныгъэм» къарххэштэгъэх. Усакло бзылхынхъэм шлэнгъэхэр музы-

кальэ училищэу Краснодар дэтим, Москва и Литературнэ институтэу М. Горькэм ыцэ зыхырэм ашызэригъэхъэх. Мулиэт усэ тхыль зыхызбл къыдигъэгыгъ. Кинороман «Невольник чести» ылоу ытхыгъ. Тхаклоипнесэу «Уадыгэба, klap?» зыцээр Адыгэ къэралыгъо драмтеатрэм щагъеуцугъ. Литературнэ зэдээжынхъмкъэ гээзагъэу ыофыхо ышагъ, 1990-рэ ильэсүм къышхъулагъэу УФ-м тхаклохэм ыкы театрэ ыофыхэхэм ясоюзхэм ахэт.

Гъыш Рахъмэт

Шэуджэн районом ит къуаджэу Хъакурынэхъа-

блэ мэлтыльфэгъум и 6-м, 1963-рэ ильэсүм къышхъулагъ. Мыекъопэ мэкъумэш хызимэт техникумыр, 1996-рэ ильэсүм М. Горькэм ыцэкъэ щыт Литературнэ институтэу Москва дэтим къышхъулагъэх. Бзылхыгъэр Москва къыдэнагъэу щэспэу. Къэлэцыкъухэм алае Рахъмет ытхыгъэхэх рассказхэр дэтхэу «Пшесэн щынагъу» ыкы урысыбзэкъэ «Злая крапива» зыфиорэр, бэмийшэу джыри зы повестьре къэлэцыкъу рассказатьхэмрэ зыдэт тхыльхэр къыдигъэгъэх. Урсынэе итхаклохэм я Союз 1996-рэ ильэсүм къышхъулагъэу хэт.

Лъэустэн Юсыф

(1913 — 1998)

Тхэкъо нахынжъэу, адыгэ лъэпкэ литературэм изэтгээцүон-хэгъэхон зилахынхо хэзышхъэгъэ Лъэустэн Юсыф Теуцожь районом ит къуаджэу Шыхханчэрихъаблэ мэлтыльфэгъум и 25-м, 1913-рэ ильэсүм къышхъулагъ. Уахтэр мысынкагъэми, Лъэустэнэр ыгукъэ шлонгъоти, еджагъ. Мэкъумэш техникумыр къызеех ужым, Полиграфический институтэу Москва дэтим 1933 — 1935-рэ ильэсхэм щеджагъ.

Усэр къэтэжъугъай

Гъэтхэ садым

Гъэтхэу къэсигъэм
Къыхыгъ гушуагъор:

Нэгушлоу тыгъэм
Зыкъегъэлъагъо.

Тисад къэгъагъэшъ,
Зэпэлтидъжы.
Жыы къэбээ ыашум
Сыхэт пчэдыхъим.

БЭГЬ Нурбый

Чэфыхэ хүумэ,
Нахь зэрхабзэу,
Бзыумэ орэдэр
Агъэбзэрэбзэ.
Гъэтхэм ипчыхъэу
Огум еппльхэшъ,
Плъэгъущт ошьогур
Фэдэу гъунджэкум.

Адыгэ гущыгъэжъхэр

Акъыл

Акъыл зиIэм ишIагъэ иI.
* * *
Акъыл зиIэр пстэуми якIэсэн.
* * *
Акъыл зиIэм имыIэ ѢыIэп.
* * *

Нэкүубгъор зыгъэхъазырыгъэр МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Акъыл зиIэм ишIагъэ иI.

* * *

Акъыл зиIэр пстэуми якIэсэн.

* * *

Акъыл зиIэм джэгъогъу иI.

* * *

Тиконцертхэр

Шульэгъу къабзэр дахэ

Республикэм и Къэралыгъо филармониө икъэгъэльэгъоп!э цыкly «Шульэгъу къэгъэгъе йэрам» зыфиорэ пчыхъэзэхахъэр щыкlyагъ.

Гъатхэм щылэнгъэр къегъэдахэ. Гъатхэм, шульэгъум тхаклохэр, композиторхэр афэусэхээ, ягупшисэхэр цыфхэм алъагъэлсих. Филармониө пчыхъэзэхахъэр щызезыщэгъе Ирина Ибрагимовар шульэгъу къабзэм фэгъэхьыгъе усэхэм къяджагъ, зэгъэшпшн гъешэгъонхэр ышыгъях.

Александр Пушкиним, Сергей Есениним, нэмийн тхэкло цэрийлхэм шульэгъум ехыллагъяа аусыгъэхэр щылэнгъэм зэрэхэм мыйкулжэхэр ртиорэхэм ахэтельгъа.

Дунэе фестиваль-зэнэхкохуухэм ялауреатхэу Нэгъой Бэллэ, Сергей Трутневым шу-

льэгъу орэдхэр къауагъэх. Сергей Пособиловым музыкальнэ йемэ-псымэхэмкэ орэдьлохэр ыгъэжынчыгъах.

Дунэе хэгъэгу фестивальхэм щытхуцэхэр къащидэзыхыгъе Набэкъо Бэллэ фортелианэмкэ къадежыугъ, произведениехэр къиригъэуагъах.

Адигэ къэшно мэкъамэу Набэкъо Бэллэ ышыгъэр авторыимрэ Сергей Пособиловымрэ узыгъищэу къырагъяуагъ. Лъэпк гупшисэр къихэбгъэшьизэ, музикантхэм уядэл.

Композитор цэрийлхэу Шопен, Блантер, Варламовым, фэшхъафхэм япроизведенениехэр пчыхъэзэхахъэм щызэхэтхыгъах.

Адигэ Республикэм инароднэ артисткэу Нэгъой Маринэ мэкъэх хэхыгъекэ орэдьбэ къыуагъ. Нэгъой Маринэрэ аш ыпхьюу Бэллэрэ зэгъусэхэу бзэ зэфешхъафхэмкэ къыхадзэгъе орэдхэм шульэгъу къабзэр къыралотыкы.

Зэлъашэрэ композиторэу, Урысыем инароднэ артистэу Тхъабысым Умарэ ышыгъэхэ орэдхэм шульэгъум ипчыхъэзэхахъэ къа- гъедэхагъ.

Тхъабысым Умарэрэ Жэнэ Къырмызэрэ зэдаусыгъе «О унитур» М. Нэгъоим къызыхедзэм, залым чэсхэр йэгу фытеуагъях, тимылъэпкъэгъуухэри дежуу угъях. «Къэбар дах», «Орэдьр о зигъэгъус», нэмкхэри артистхэм кайуагъах.

Шульэгъум ипчыхъэзэхахъэ хэлэхъагъэхэр гүшүэгъу зэфэхүүгъэх, нэпээпль сурэхэр атырахыгъэх. Артистхэм шульэгъу къабзэр къизыгъотыкырэ къэгъэгъе йэрамхэр аратыгъах.

Сурэхэм артистхэр: пчыхъэзэхахъэм хэлэжэгъэ артистхэр.

Зэхэзыщагъэр
ыкыи къыдэзыгъэкырэр:
Адыгэ Республиком лъэпкы Йофхэмкэ, Йэкыб къэралхэм ачы- пэсурэ тильэпкъэгъуухэм адиряиэ зэпхыныгъэхэмкэ ѹкыи къэбар жыгъэм иамалхэмкэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыэр:
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къайхырэр А4-кэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъекэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкыненуу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкгэгъекложых.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урысыем Федерацием хэутын Йофхэмкэ, телевидение-хэмкэ ѹкыи зэлъы-Иэсэкыи амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпэ гъэоры-шапы, зэраушыхъятыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщахаутыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкіэмкі
пчагъэр
4314
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 633

Хэутынум узыгъи-кэтхэнэу щыт уахтэр
Сыхатыр 18.00
Зыщахаутыгъэхэу уахтэр
Сыхатыр 18.00

Редактор
шхъялэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъялэм
игуадзэр
Мэцлээко
С. А.

Пишэдэкырж
зыхырэ секретарыр
Хъурмз
Хъ. Хъ.

Нэкүубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбий.

Гандбол

Пэшфорыгъэшь ешэгъухэр аухыгъэх

Урысыем гандболымкэ изэнэхкохуу суперлигэм щыклюрэм хэт бзыльфыгъэ командэхэм пэшфорыгъэшь ешэгъухэр аухыгъэх.

2020 – 2021-рэе ильэс зэнэхкохуум командэ пэпчэ зэлуклэгъу 22-рэе илагъ. «Ростов-Дон» зэкэ иешэгъухэм теклоньгъэр къащидыхыгъ, къэлапчъэм йэгуаор гъогогуу 731-рэе дидзагъ.

Гъэтхапэм и 31-м кээх ушэгъухэр хэгъэгум щыклюгъэх.

Кіэуххэр

«Динамо» — «Кубань» — 23:33-рэ, «Луч» — «Звезда» — 20:34-рэ, ЦСКА — Уфа-Алиса» — 38:7.

Зэтэгъапшэх

1. «Ростов-Дон» — 44

2. ЦСКА — 36
3. «Лада» — 36
4. «Астраханочка» — 30
5. «Звезда» — 30
6. «Кубань» — 28
7. «Ставрополье» — 16
8. «Университет» — 14
9. «АГУ-Адыиф» — 10
10. «Динамо» — 9
11. «Луч» — 6
12. «Уфа-Алиса» — 5.

Командэхэм чыпилэу къыдахыгъэм елъитыгъеу зэлуклэгъухэр зэдирягъэштых, медальхэм афэбэнэштхэр шэхэу къэлэгъоштых. Мыекъопе «Адыифым» иешлаклэхыа хигъахъозэ, аух къинэхэрэм къа-хэкыжынум зэрэпильным тегъэгушо.